

Ministry of European Integration
REPUBLIC OF SERBIA

#EY
ЗА ТЕБЕ

EU
PRO+

KVARTALNI IZVEŠTAJ

januar - mart
2025.

UNOPS Implementing partner
in 99 cities and municipalities in Serbia

Opšti cilj:	Doprineti društveno-ekonomskom razvoju, prosperitetu i socijalnoj koheziji društva u Srbiji
Svrha:	Smanjiti društveno-ekonomske razlike u dva regiona u Srbiji
Budžet:	40 miliona EUR
Donator:	Evropska unija
Datum početka:	1. januar 2021. godine
Datum završetka:	31. decembar 2025. godine
Područje programa:	Region Šumadije i Zapadne Srbije i Region Južne i Istočne Srbije
Implementacioni partner:	Kancelarija Ujedinjenih nacija za projektne usluge (UNOPS)
Datum izveštaja:	14. april 2025. godine
Period obuhvaćen izveštajem:	1. januar– 31. mart 2025. godine
Izveštaj pripremio:	UNOPS

Skraćenice

OPP	Organizacija za podršku poslovanju
CLLD (<i>eng.</i>)	Lokalni razvoj koji vodi zajednica
PDP	Poziv za dostavljanje predloga projekata
OCD	Organizacija civilnog društva
DEU	Delegacija Evropske unije
EU	Evropska unija
APRR	Akcioni plan za rodnu ravnopravnost
GAU (<i>eng.</i>)	Jedinica za administriranje bespovratnih sredstava
DU	Dobro upravljanje
GMT (<i>eng.</i>)	Tim za upravljanje bespovratnim sredstvima
GSA (<i>eng.</i>)	Ugovor o dodeli bespovratnih sredstava
ITI	Integralne teritorijalne investicije
ISTD (<i>eng.</i>)	Integralni održivi teritorijalni razvoj
LAG	Lokalna akciona grupa
LSU	Lokalna samouprava
MRZBSP	Ministarstvo za rad, zapošljavanje, boračka i socijalna pitanja
MDULS	Ministarstvo državne uprave i lokalne samouprave
MP	Ministarstvo privrede
MoR	Memorandum o razumevanju
MEI	Ministarstvo za evropske integracije
UOP	Upravni odbor Programa
RRA	Regionalna razvojna agencija
SKGO	Stalna konferencija gradova i opština
MSP	Mala i srednja preduzeća
SUD (<i>eng.</i>)	Održivi urbani razvoj
URBACT	Program mreže za urbani razvoj

SADRŽAJ

Skraćenice	2
1. REZIME	4
2. KVARTALNI IZVEŠTAJ O STATUSU REALIZACIJE	6
2.1 Pregled napretka u realizaciji projekata	6
2.1.1 Kontekst javnih politika i programa	6
2.1.2 Napredak u ostvarivanju ciljeva	7
2.1.3 Rezultati i aktivnosti	7
2.2 Upravljanje i rukovođenje	13
2.2.1 Upravljanje programom	13
2.2.2 Koordinacija	13
2.2.3 Ljudski resursi	14
2.2.4 Nabavke i bespovratna sredstva	14
2.2.5 Finansije	14
2. RIZICI I OTVORENA PITANJA	14
3. ODRŽIVOST: Društveni, ekološki, ekonomski, nacionalni kapaciteti	15
4. MEĐUSEKTORSKE TEME: Dobro upravljanje, rodna ravnopravnost, socijalna inkluzija, zaštita životne sredine i klimatske promene i digitalizacija	16
5. KOMUNIKACIJE I VIDLJIVOST	17
6. STEČENE POUKE	18
7. SLEDEĆI IZVEŠTAJNI PERIOD	18
MLO – Napredak u odnosu na pokazatelje	19
ANEKSI	23

1. REZIME

Tokom prvog kvartala 2025. godine, **Program Evropske unije za lokalni razvoj - EU PRO Plus** nastavio je intenzivan tempo implementacije, završavajući aktivnosti vezane za ekonomski rast uz rad na sprovođenju 18 integralnih projekata. Sa devet projekata završenih tokom kvartala Program beleži ukupno završenih 278 projekata (ili 90%) od 308 podržanih projekata, dok je 25 projekata (ili 8,2%) u realizaciji, a preostalih pet projekata (ili 1,8%) je otkazano.

U okviru **napora da se aktiviraju potencijali i resursi podržanih teritorija i pomogne u rešavanju zajedničkih problema i promoviše zajednički rad većih gradova i manjih opština**, napreduje sprovođenje 18 integralnih projekata ukupne vrednosti preko 12 miliona evra, započetih krajem drugog kvartala 2024. godine. Za devet integralnih projekata koji se sprovedu na širim teritorijama, korisnici grantova - lokalne samouprave (LSU) i regionalne razvojne agencije (RRA), rade zajedno, kontinuirano se bave uobičajenim izazovima u implementaciji, ali i izazovima vezanim za partnerstva između LSU, sprovođenje procesa javnih nabavki koje sprovodi vodeći partner za druge partnere, finansijskim upravljanjem projektima uz doprinose svih partnera i koordinaciju aktivnosti među partnerima. Slično tome, implementacija preostalih devet projekata usmerenih na teritorije pojedinačnih gradova napredovala je tokom kvartala, uz učešće projektnih partnera, bilo da su to RRA, javna preduzeća, obrazovne institucije ili organizacije civilnog društva.

Tokom kvartala postignut je značajan napredak u dinamici sprovođenja, ali i u ojačanim kapacitetima timova za upravljanje grantovima na ovim teritorijama da se nose sa izazovima vezanim za sprovođenje integralnih projekata. Završen je značajan obim posla, sa 121 objavljenim postupkom javnih nabavki, što je rezultiralo sa 106 dodeljenih ugovora i radovima koji su u toku na 20 gradilišta.

Dodatno, Program je nastavio sa ciljanim intervencijama za izgradnju kapaciteta, organizujući **razmenu iskustava u cilju izgradnje nacionalnih kapaciteta za upravljanje teritorijalnim razvojem** sa Ministarstvom regionalnog razvoja Češke Republike za predstavnike Ministarstva za evropske integracije (MEI). Ova razmena se nadovezala na prethodno razmenjena iskustva sa kolegama iz Poljske i Portugala i pružila je uvid u šire opcije za razvoj sistema za teritorijalni razvoj u Srbiji, koje su predstavljene u Nacrtu studije o Nacionalnom modelu integralnog održivog teritorijalnog razvoja (ISTD) koji je dostavljen MEI na pregled.

Kao doprinos **stvaranju uslova za nove investicije u proizvodnju, usluge i turizam, kao i za otvaranje radnih mesta**, završetkom šest projekata poslovne infrastrukture tokom kvartala, Program je nastavio da beleži rezultate. Do sada su, kao rezultat intervencija na poslovnoj infrastrukturi koje su sprovedene kroz podržane projekte, registrovana ulaganja od 1,5 miliona evra u nove objekte, sa preko 1.500 novih radnih mesta, od čega je 492 nova radna mesta generisano u ovom kvartalu u podržanoj poslovnoj zoni u Šapcu.

Korisničke lokalne samouprave su takođe nastavile da **razvijaju turističku infrastrukturu**, sa novim investicijama od preko 75.000 evra u medicinsku i opremu za obuku nakon završetka podržane izgradnje rehabilitacionog centra u Knjaževcu. Takođe, registrovana su tri nova radna mesta u Malom Zvorniku nakon izgradnje objekata za Turističku organizaciju, a turistička ponuda je proširena sa 25 novokategorisanih pružalaca usluga smeštaja.

Podrška Programa poboljšanju **socijalne infrastrukture i socijalne kohezije** završena je u prethodnom izveštajnom periodu, sa preostalim tehničkim prijemom radova na mostu preko reke Krčmare u Rači. Program bi mogao da proširi podršku na još dva projekta lokalne infrastrukture usmerena na poboljšanje usluga koje lokalne samouprave pružaju građanima, pod uslovom da donator odobri traženu dopunu programskog dokumenta.

Program je proaktivno upravljao nekoliko ključnih rizika i problema tokom kvartala. Trenutni politički i društveni kontekst, uključujući studentske proteste i vladu koja radi u tehničkom mandatu, uticao je na sprovođenje i vidljivost projekta. Primećena su kašnjenja u aktivnostima koje uključuju sektor obrazovanja i promena prioriteta među donosiocima odluka. Da bi se ublažili ovi rizici, Program pažljivo prati razvoj

događaja, održava kontakt sa zainteresovanim stranama i prilagođava planove rade kad je potrebno.

Pored toga, složenost integralnih projekata, koja uključuje brojne procese nabavki i raznovrsnu tehničku ekspertizu, predstavlja izazove za korisnike. Loš kvalitet tehničke dokumentacije takođe je doveo do kašnjenja, posebno u projektima u Užicu, Kragujevcu i Nišu. Nove procedure finansijskog upravljanja sa uvođenjem SPIRI sistema dodatno su izazvale kašnjenja jer je to zahtevalo izmene ugovora o dodeli grantova. Konačno, održivost rezultata projekata je ugrožena zbog nedostatka dodatnih aktivnosti koje je potrebno realizovati mimo okvira projekta, u slučajevima kao što su transfer stanica u Bujanovcu i dnevni boravak u Lebanu, što sve zahteva kontinuirano praćenje i podršku.

Iako su mnogi projekti **poslovne i lokalne infrastrukture pokazali održivost**, Program aktivno radi na obezbeđivanju dugoročnog uspeha tekućih projekata. To uključuje pregled i odobravanje tenderske dokumentacije za integralne projekte i, radi dalje podrške ekonomskoj održivosti, razvijen je mentorski program za startupove žena i mladih, pružajući smernice u marketingu, finansijskom upravljanju i dizajnu proizvoda.

Program EU PRO Plus **aktivno integriše u svoje aktivnosti međusektorske teme poput dobrog upravljanja, rodne ravnopravnosti, socijalne inkluzije, životne sredine i klimatskih promena i digitalizacije**. Konkretno, Program je osigurao značajno učešće žena u aktivnostima izgradnje kapaciteta, što se vidi na obukama gde su žene činile 66,7% i 87,5% učesnika. Aktivno učešće žena je takođe sastavni deo 18 integralnih projekata, uz prikupljanje podataka o rodnoj ravnopravnosti. Građanski forumi i radionice u okviru projekata takođe su pokazali visoko učešće žena. Program promoviše socijalnu inkluziju podržavajući aktivnosti usmerene na ranjive grupe, kao što je prilagođena obuka za fizičke vežbe za učenike sa invaliditetom u Šapcu. Pored toga, EU PRO Plus podržava projekte koji razmatraju zaštitu životne sredine i društveno blagostanje, što je primer integralnog projekta za upravljanje omladinskim kampom u Zaječaru, koji uključuje ove aspekte.

Program je održao visoku vidljivost kroz razne komunikacijske aktivnosti tokom kvartala. Podržane su posete i događaji kojima su prisustvovali MEI i šef za saradnje DEU. Pored toga, Međunarodni dan žena i Međunarodni dan socijalne pravde obeleženi su posebnim biltenima, uz izdata saopštenja za medije za najave početka radova na projekatima. Ove aktivnosti su rezultirale sa 280 pozitivnih medijskih izveštaja, od kojih je 104 u nacionalnim medijima. Veb stranica i Jutjub kanal Programa ažurirani su novim sadržajem, uključujući priče o uspehu žena preduzetnica.

Ovaj izveštaj pruža pregled napretka i učinka, najnovije informacije o pitanjima vezanim za rukovođenje i koordinaciju, pregled pretpostavki i rizika, kao i pitanja kvaliteta i održivosti, a uz stečene pouke dat je uvid u ključne rezultate za naredni izveštajni period. U nekoliko aneksa predstavljene su detaljnije informacije o određenim konkretnim aktivnostima koje je Program sproveo.

2. KVARTALNI IZVEŠTAJ O STATUSU REALIZACIJE

2.1 Pregled napretka u realizaciji projekata

2.1.1 Kontekst javnih politika i programa

Narodna skupština Republike Srbije zvanično je potvrdila ostavku premijera Miloša Vučevića 19. marta 2025. godine, čime je pokrenut rok od 30 dana za formiranje nove vlade ili raspisivanje vanrednih izbora.¹ Vučević, lider Srpske napredne stranke, podneo je neopozivu ostavku 28. januara, nakon napada na studente koji su protestovali u Novom Sadu, usred protesta studenata širom zemlje nakon rušenja nadstrešnice železničke stanice u kojoj je poginulo 16 ljudi.²

Ministarstvo zaštite životne sredine i Evropska unija pokrenuli su u januaru 2025. godine [novi paket podrške](#) u oblastima politika klimatskih promena, cirkularne ekonomije i poslovanja, kao i upravljanja biootpadom. Paket, vredan oko 16,3 miliona evra, pomoći će daljem unapređenju životne sredine i kvaliteta života građana Srbije kroz poboljšanje pravnog i političkog okvira, izgradnju kapaciteta javnog i poslovnog sektora i ulaganja u separaciju i sakupljanje otpada. Komponenta od 1,5 miliona evra za klimatske promene baviće se politikom i pravnim okvirom klimatskih promena, jačanjem kapaciteta za upravljanje klimatskim promenama i pomoći u razvoju mehanizama za podršku industriji u vezi sa dekarbonizacijom. Komponenta cirkularne ekonomije, vredna 709.000 evra, usmerena je na razvoj planova cirkularne ekonomije za lokalne samouprave, akcionih planova za poslovanje u oblasti cirkularne ekonomije i podizanje svesti. Komponenta bio-otpada, vredna 14,1 milion evra, čija je implementacija planirana za period od 24 meseca, podržava nove usluge kao što su sakupljanje bio-otpada iz pojedinačnih domaćinstava, malih preduzeća i sakupljanje zelenog otpada sa javnih mesta u 25 opština u pet regiona za upravljanje otpadom, uključujući teritorije koje program podržava, tj. Užice i Pirot. Preko 90% budžeta projekta biće uloženo u opremu koju će lokalna i regionalna komunalna preduzeća koristiti svakodnevno.³

EIT Climate-KIC je objavio poziv [„Izazov održive mobilnosti u gradovima“](#) za evropske gradove kako bi identifikovale smele i uticajne projekte koji imaju za cilj dekarbonizaciju transporta, poboljšanje kvaliteta vazduha na lokalnu i ubrzanje usvajanja aktivne, zajedničke i kolektivne mobilnosti. Cilj poziva je da podrži prelazak na čistiji, zeleniji i inkluzivniji transport, u skladu sa ciljevima Evropskog zelenog plana, Okvira za urbanu mobilnost, Novog evropskog Bauhausa i Misijskih gradova EU. Ove godine, projekti koji će biti podržani su oni koji stvaraju ulični prostor koji omogućava zdravu, aktivnu mobilnost i koji takođe uključuju ozelenjavanje (npr. žardinjere, drveće, parkove, žbunje, džepne bašte), jer to može istovremeno doneti koristi za klimu, kvalitet života, biodiverzitet i održivi transport. Poziv je bio otvoren do 12. marta 2025. Gradovi i mesta (sa najmanje 25.000 stanovnika) u državama članicama EU i zemljama pridruženim programu Horizont Evropa, su mogli da učestvuju uz mogućnost da svakom izabranom gradskom projektu bude dodeljeno do 90.000 evra.

2.1.2 Napredak u ostvarivanju ciljeva

Iako tokom kvartala nisu objavljeni novi podaci o kretanju BDP-a, dostupni podaci u vezi sa zaposlenošću ukazuju na poboljšanja u dva ciljana regiona.

Broj nezaposlenih u regionu Zapadne Srbije u četvrtom kvartalu 2024. godine bio je 80.800, što je smanjenje od 2,3% u poređenju sa 82.700 u četvrtom kvartalu 2023. godine. Uz to, Anketa o radnoj snazi pokazala je smanjenje ukupne stope nezaposlenosti za 1,3% na 8,5% u 2024. godini u poređenju sa 2023. godinom. Isto tako, broj nezaposlenih u regionu Jugoistočne Srbije u četvrtom kvartalu 2024.

¹ Srbija.gov.rs [Skupština Srbije konstatovala ostavku premijera Miloša Vučevića](#) (19. mart 2025)

² Europeanwesternbalkans.com [Miloš Vučević podneo ostavku](#) (28. januar 2025)

³ Europa.rs [Projekat: Bio-otpad - 5 regiona](#)

www.euproplus.org.rs

godine bio je 73.600, što je povećanje od 7,3% u poređenju sa 68.600 u četvrtom kvartalu 2023. godine, dok je Anketa o radnoj snazi pokazala smanjenje ukupne stope nezaposlenosti za 0,7% na 12,1% u 2024. godini u poređenju sa 2023. godinom.

Doprinos Programa zapošljavanju je nastavio da raste, sa do sada ukupno 338 novih radnih mesta otvorenih u direktno podržanim preduzećima, od kojih je 178 (ili 53%) čine žene. Uz završetak trinaest od dvadeset podržanih projekata poslovne infrastrukture, realizovano je šest novih investicija vrednih preko 180 miliona evra u podržanim zonama/turističkim destinacijama.

2.1.3 Rezultati i aktivnosti

Rezultat 1: Poboljšano planiranje razvoja u ciljnim opštinama i uvođenje koncepta ITI

Dok se čekaju povratne informacije od Ministarstva za evropske integracije (MEI) o Nacrtu studije o Nacionalnom modelu integralnog održivog teritorijalnog razvoja (ISTD), Program je nastavio da doprinosi uvođenju koncepta integralnih teritorijalnih investicija (ITI) kroz ciljane intervencije izgradnje kapaciteta, koje uključuju razmenu iskustava zemalja članica EU u vezi sa ISTD-om. Razmena iskustava i znanja stručnjaka iz MEI i njihovih kolega iz Češke Republike, koja se održala tokom kvartala, nadogradila se na prethodnu razmenu iskustva iz Poljske i Portugala i pružila je uvid u šire mogućnosti za razvoj sistema teritorijalnog razvoja u Srbiji. Na osnovu pozitivnih povratnih informacija dobijenih od učesnika/ca, serija ovakvih radionica će se nastaviti sa drugim relevantnim slučajevima, kao što su Rumunija, Francuska, Mađarska, Slovenija itd. Isti koncept će se koristiti i za podržane teritorije, sa slučajevima koji odgovaraju n teritorijalnom kontekstu u Srbiji.

Tri podržane teritorije - Niš, Kragujevac i Smederevo, dobile su nagrade u okviru [URBACT pioneers accelerator](#) poziva. Program je podržao teritorije da se prijave za intervencije vezane za teritorijalne strategije. Program učenja, prilagođen gradovima Zapadnog Balkana, osmišljen je da podrži gradove iz regiona u rešavanju specifičnih urbanih izazova kroz održiva rešenja u skladu sa okvirom politike, vrednostima i praksama integralnog održivog urbanog razvoja EU. Inspirativne dobre prakse iz gradova EU biće istražene i biće pružena stručna podrška za strukturirano akciono učenje u vezi sa integralnim i participativnim pristupima u dizajnu i realizaciji projekata.

Program je podstakao podržane teritorije da se prijave za [izazov održive mobilnosti u gradovima](#) za evropske gradove kako bi identifikovali smeje i uticajne projekte koji teže dekarbonizaciji transporta, poboljšanju kvaliteta vazduha na lokalnu i ubrzanju usvajanja aktivne, zajedničke i kolektivne mobilnosti. Kao rezultat ovih napora, teritorije Novog Pazara i Užica su se prijavile u okviru ovog poziva, sa inovativnim akcijama koje podržavaju sprovođenje teritorijalne strategije.

Aktivnost 1.1 Jačanje nacionalnih kapaciteta za uvođenje integralnog teritorijalnog razvoja

Obuka na temu „Nacionalno upravljanje teritorijalnim instrumentima u okruženju na više nivoa i sa više zainteresovanih strana: slučaj Češke“⁴ održana je 19. marta 2025. godine. Cilj obuke je bio da se omogući razmena iskustava i znanja između Ministarstva za evropske integracije Republike Srbije (MEI) i Ministarstva regionalnog razvoja Češke, zaduženog za teritorijalni razvoj. Obuci je prisustvovalo ukupno 33 učesnika/ca, od kojih je 66,7% (22 učesnice) bilo žena, a među njima su bili predstavnici MEI, Stalne konferencije gradova i opština (SKGO) i Delegacije EU.

⁴ Izveštaj o sprovedenom treningu je dostupan u Aneksu I, 1.

Istaknuto je da je iskustvo Češke relevantno za Srbiju jer predstavlja dobru praksu u implementaciji ambicioznog ISTD modela u uglavnom centralizovanoj zemlji, koristeći i integralne teritorijalne investicije (ITI) i lokalni razvoj koji vodi zajednica (CLD). Za obe vrste teritorijalnih instrumenata, zemlja je izdvojila značajna sredstva Kohezione politike EU. Češki pristup zasnovan na mestu vođen je Strategijom regionalnog razvoja zemlje. Ova strategija definiše pet vrsta teritorija sa prilagođenim politikama: metropolitanska područja, aglomeracije, regionalni centri, strukturno pogođeni regioni i ekonomski i socijalno ranjiva područja. Različiti mehanizmi finansiranja primenjuju se na ove oblasti, uključujući nacionalne budžetske podsticaje i fondove Kohezione politike. Jedan od ključnih izazova sa kojima se Češka suočava je nedostatak kvalitetnih integralnih projekata zbog svoje složenosti, što je slično srpskom kontekstu. Jedan od ključnih aspekata relevantnih za MEI bio je pristup izboru teritorija i stepen u kojem je sadržaj strategija kontrolisan na nacionalnom nivou i kako se sprovodi izbor projekata. Još jedan aspekt ticao se i toga kako češko Ministarstvo pruža tehničku pomoć i mere izgradnje kapaciteta.

Aktivnost 1.2 Unapređenje kapaciteta opština i regionalnih razvojnih agencija za uvođenje koncepta integralnog teritorijalnog planiranja

Kao deo podrške sprovođenju dvanaest teritorijalnih strategija, nastavljene su aktivnosti na uspostavljanju Jedinica za koordinaciju projekata (JKP). Dok je osam teritorija osnovalo Jedinice za koordinaciju projekata (JKP) u prethodnim izveštajnim periodima, tokom prvog kvartala 2025. godine postignut je napredak u preostale četiri teritorije. Odluka o osnivanju Jedinice za koordinaciju projekata u Kragujevcu je finalizovana, čeka se potpisivanje, dok su tokom ovog kvartala održani dodatni sastanci u Nišu i Šapcu kako bi se završila Odluka o formiranju Jedinica za koordinaciju projekata. Teritorija Kruševca zaostaje, sa samo preliminarnom listom članova/ica jedinice.

Tokom kvartala završen je priprema dve obuke za Jedinice za koordinaciju projekata: (1) Razvoj integralnih strateških projekata, koja se fokusira na integralni i participativni pristup, upravljanje na više nivoa i izbor i razvoj predloga integralnih projekata, i (2) Obuka o integralnim investicionim planovima koja uključuje povezivanje razvojnih prioriteta i strateških ciljeva sa investicionim planom, kreiranje i određivanje prioriteta projektnog portfolija i razvoj planova finansiranja, uključujući kombinovano finansiranje. Dve obuke koje su deo Modula IV Plana izgradnje kapaciteta biće sprovedene u drugom kvartalu 2025. godine.

Aktivnost 1.3 Sprovođenje aktivnosti koje doprinose društveno-ekonomskom rastu, predviđenih strategijama integralnog teritorijalnog planiranja

Sprovođenje 18 integralnih projekata postepeno ulazi u fazu izvršenja, sa zabeleženim ukupnim napretkom od 36%. Složenost projekata, koja se odnosi na koordinaciju svih uključenih zainteresovanih strana, i broj aktivnosti i procesa nabavki zahtevaju kontinuiranu podršku Programa, uključujući pregled tenderskih paketa koji se odnose na radove, usluge, komunikacije i marketinške aktivnosti. U ovom kvartalu održana su 32 sastanka posvećena status sprovođenja kako bi se podržala realizacija aktivnosti i procesa javnih nabavki. Od 123 objavljene javne nabavke potpisano je 99 ugovora u okviru 18 projekata koji pokrivaju teritoriju 30 lokalnih samouprava.

U februaru 2025. godine, **Šabac** je u okviru **projekta „Fer-plej za inkluziju“**, nakon što su uspostavljeni svi bezbednosni mehanizmi za bezbedno izvođenje radova, odobrio pristup lokaciji izvođaču radova za izgradnju fiskulturne sale koju će koristiti učenici iz dve osnovne škole „Vuk Karadžić“ i „Sveti Sava“ i predškolske ustanove „Naše dete“. Planirano je da radovi budu završeni do 1. septembra 2025. godine, dok Program prati mobilizaciju izvođača radova, savetujući o radnoj snazi, rasporedu, kontroli kvaliteta i listovima za dostavu materijala.

Projekat oživljavanja Lagatora u Loznici je takođe napredovao, jer je Grad Loznica, nakon povoljne odluke Republičke komisije za zaštitu prava ponuđača, potpisao ugovor za radove na rehabilitaciji i ugovor za usluge tehničkog nadzora. Sprovođenje infrastrukturnih radova, planirano za šest meseci od datuma pristupa lokaciji koji će izvođaču biti odobren početkom aprila, obuhvatiće renoviranje bivše kuglane u

sportskom centru „Lagator“ kako bi se obezbedio novi multifunkcionalni prostor koji će služiti i za rekreaciju i za obrazovanje. U prostorijama će biti smešteni Omladinski klub i Centar civilne zaštite. Loznica je završila sve planirane javne nabavke, odlučivši se da angažuje Kompaniju za pružanje usluga marketinške kampanje angažovanu na celoj teritoriji Loznice, za marketinšku kampanju projekta. Obuke koje sprovode sertifikovani instruktori za prvu grupu od 80 instruktora prve pomoći su u toku. Konačni cilj aktivnosti, sprovedene uz priručnik i opremu za prvu pomoć koji su nabavljeni kroz projekat, jeste povećanje spremnosti za reagovanje u kriznim situacijama obukom 3.000 mladih ljudi.

Projekat „Magija istočne Srbije“ usmeren na turizam, koji se sprovodi na teritoriji četiri partnerske opštine sa ciljem unapređenja i aktiviranja turističkog potencijala, takođe je zabeležio napredak, jer je Grad Zaječar u martu 2025. godine potpisao ugovor za radove i usluge tehničkog nadzora, uključujući i usluge ZSSE, za završetak omladinskog kampa Kraljevica. Sa očekivanim početkom radova početkom aprila, ovo je treći ugovor za radove, pored Knjaževca (radovi na proširenju i razvoju kompleksa Banjica su u toku) i Sokobanje (radovi na izgradnji Bovanskog jezera), dodeljen u okviru ovog integralnog projekta. Do danas, opština Boljevac zaostaje sa ugovorom za turističku signalizaciju potpisanim 19. marta 2025. godine i još uvek tekućom javnom nabavkom za pump trek, koja je tri puta ponovljena i produžena zbog pitanja ponuđača. Dobro upravljanje i meke mere uključuju razvoj modela upravljanja Omladinskim kampom, razvoj turističke kartice Zaječarskog okruga i mape puta za povećanje konkurentnosti i vidljivosti turizma u tom području i razvoj teritorijalne marketinške strategije. Program je pružio povratne informacije za poboljšanje svih tenderskih paketa, od kojih su dva tendera za Plan upravljanja omladinskim kampom i za Strategiju teritorijalnog marketinga i vizuelni identitet objavljena u martu, sa ciljem da se doprinese održivosti projekta. Međutim, tender za Plan upravljanja omladinskim kampom nije uspeo jer nijedan ponuđač nije izrazio interesovanje.

Infrastrukturne aktivnosti u okviru **KREST projekta „Kulturni preporod za bogatiji turizam Šumadije: Stvaranje integrisane i inovativne regionalne turističke ponude“**, koji sprovodi Regionalna agencija za ekonomski razvoj Šumadije i Pomoravlja (REDASP), takođe su zabeležile napredak, jer je revitalizacija spomen-kompleksa Petrovi dvori u Viševcu, u opštini Rača, završena, a radovi predati u martu 2025. godine. Radovi na rehabilitaciji Kulturnog centra u Boraču, opština Knić, kao i izgradnja obrazovno-vizuelnog centra Aranđelovac, takođe su ugovoreni u martu. REDASP je dodelio ugovor o radovima za rehabilitaciju Kraljeve vinarije u Topoli i odlučio da ponovo raspiše tender za kamene radove u okviru posebnog lota, jer je primljena samo jedna ponuda koja je premašila budžetsku vrednost. Očekuje se da će radovi početi u aprilu, uz završetak tendera za tehnički nadzor i usluge ZSSE za sve tri lokacije.

Status realizacije projekta **Šumadija Connect: Podsticanje teritorijalnog razvoja kroz inovacije i valorizaciju kulturnog nasleđa** beleži kašnjenja u nabavci građevinskih radova za rekonstrukciju i adaptaciju zgrade Srednje škole „Knez Aleksandar Karađorđević“, jer je Komisija za zaštitu prava ponuđača presudila u korist ponuđača koji je podneo zahtev i vratila proces nabavke na evaluaciju ponuda. Aktivnosti mekih mera, uključujući eksternu ekspertizu za studijsku analizu kulturnih dobara i valorizaciju kulturno-istorijskog nasleđa, zajedno sa aktivnošću definisanja Pravilnika za upravljanje kulturnim nasleđem, napreduju u skladu sa potpisanim ugovorima o uslugama. Instaliran je interaktivni panel u Lapovu, a razvijeni su i promotivni i medijski materijali.

Projekat „Ekosistem za inovacije i pametnu ekonomiju“ u Boru zabeležio je značajna kašnjenja u realizaciji. Tender za radove na startup centru još uvek čeka na objavljivanje, jer je revidirani tender pokazao povećane cene u odnosu na budžet. Stoga je Grad Bor morao da izmeni plan nabavki i poveća iznos sufinansiranja u lokalnom budžetu kako bi pokrio sve troškove i obezbedio punu funkcionalnost centra. Do danas je Grad Bor potpisao pet ugovora o pružanju usluga i uspeo da podnese preostalih 12 tenderskih paketa za nabavku radova i usluga u okviru projekta u poslednjoj nedelji marta, čije se objavljivanje očekuje početkom aprila. Nakon što svi troškovi budu potvrđeni putem tendera, Bor će pokrenuti reviziju budžeta.

Realizacija projekta **„Tabula Peutingeriana“ u Nišu** beleži značajna kašnjenja, iako je ugovor za radove na objektima kazamata u Niškoj tvrđavi potpisan u januaru 2025. godine i radovi su u toku. Druga lokacija za

infrastrukturne radove, odnosno rekonstrukcija ateljea, kasni jer je pregled izvođačkog projekta završen krajem marta 2025. godine ukazao na značajno povećanje procenjenih troškova građevinskih radova. Grad Niš je izrazio spremnost da obezbedi dodatnih 41 milion dinara sufinansiranja za rekonstrukciju ateljea i obavezao se da će pripremiti kompletan tender za objavljivanje početkom aprila 2025. godine. Da bi se ova aktivnost održala u okviru trajanja projekta, Program i korisnici granta su zajednički odredili konačan datum dodele ugovora za kraj juna. Ukupan napredak projekta je značajno odložen, te je Program izrazio zabrinutost da Niš možda neće završiti sve planirane projektne aktivnosti u predviđenom roku.

Na kraju ovog izveštajnog perioda započeto je postavljanje 22 podzemna kontejnera u okviru realizacije **projekta u Leskovcu koji se odnosi na poboljšanje upravljanja otpadom u gradskom području**, sa planom da se završi za dve nedelje, ukoliko vremenski uslovi budu povoljni. Tačne lokacije postavljanja dogovorene su između predstavnika tima za implementaciju granta i kompanije PWW, koja je zadužena za odlaganje otpada u gradu. Većina javnih nabavki projekta je završena, dok se preostale dve, planirane za početak aprila 2025. godine, odnose na nabavku opreme za formiranje zelenih površina oko mesta za sakupljanje otpada i opreme za primarnu selekciju otpada. Aktivnosti vezane za kampanju podizanja svesti o reciklaži i aktiviranje građana uključivale su izradu projektnih tabli sa informacijama o separaciji otpada u skladu sa smernicama za vidljivost. Grad je takođe ugovorio izradu aplikacije „nulti otpad“, interaktivne android igre koja ima za cilj podizanje svesti o separaciji otpada. U okviru igre, korisnici će dobiti indirektno ilustracije osam lokacija gde su postavljeni podzemni kontejneri u gradskom području grada, što predstavlja osam nivoa u igri. Aplikacija je prvenstveno namenjena deci uzrasta od 8 do 15 godina, ali može da je koristi i šira javnost zainteresovana za ovu temu.

Sprovođenje postupaka javnih nabavki je napredovalo u **Pirotu** u okviru **projekta za unapređenje obrazovnog ekosistema u gradskom području Pirotu i okolnih opština**. Nabavka radova na poboljšanju energetske efikasnosti Gimnazije u Pirotu je završena, a odluka o izboru najbolje ponude objavljena je 14. marta 2025. godine. Pored toga, ugovoreni su radovi u Beloj Palanci, uključujući rekonstrukciju poda i osvetljenja u srednjoj školi i postavljanje ograde kod osnovne škole. Posebna pažnja izvođača radova i tehničkog nadzora posvećena je dinamici radova vezanih za zamenu podnih obloga, jer bi realizacija većine ovih radova morala da se sprovede nakon završetka školske godine. Pored toga, radovi na uspostavljanju otvorenih prostora za učenje i rekreaciju u osnovnoj školi u Babušnici ugovoreni su 10. marta 2025. godine. U Dimitrovgradu je uspešno ugovorena nabavka vozila za prevoz hrane i za prevoz dece sa invaliditetom, a isporuka zavisi od rešavanja administrativnih pitanja. Pored toga, većina već ugovorene IT opreme je već isporučena predškolskoj ustanovi. Aktivnosti vezane za sprovođenje „mekih“ mera projekta intenzivirane su nizom tehničkih sastanaka sa izvođačima radova za radionice kokreacije, predstavnicima škola i vrtića kako bi se izazvalo interesovanje za radionice koje će uslediti. Konačno, finalizovan je sveobuhvatni plan marketinga i komunikacije i razvijen je dizajn projektnih tabli.

Grad Novi Pazar je u okviru projekta usmerenog na **poboljšanje upravljanja reciklažnim otpadom u Novom Pazaru** započeo građevinske radove na povećanju kapaciteta Centra za reciklažu. Grad je dodelio ugovor za kupovinu specijalnog vozila za sakupljanje tekstilnog reciklažnog otpada. Paralelno, Grad priprema tender za neophodnu opremu za podršku rada Centra za reciklažu, uključujući automatsku presu za baliranje, viljuškar itd.

Sprovođenje **projekta zelene i energetske tranzicije na teritoriji Užičkog ITI** beleži kašnjenja u finalizaciji tehničke dokumentacije za rekonstrukciju krova Narodnog pozorišta. Rizik je istaknut i održano je nekoliko sastanaka kako bi se dogovorili odgovarajući naredni koraci za prevazilaženje ovog kašnjenja i osiguranje bezbedne i efikasne implementacije. Dogovoreno je da RRA Zlatibor podnese ažurirani akcioni plan sa zahtevom za reviziju budžeta. Ugovor za instalaciju solarnih panela na sedam javnih zgrada potpisan je u februaru 2025. godine. Planirano je da paneli budu instalirani u Regionalnom trening centru za dualno obrazovanje u zgradi bivšeg užičkog vojnog objekta u Krčagovu, Regionalnoj poljoprivrednoj školi u Požegi, Sportskoj hali u Bajinoj Bašti, zgradi KJP Zlatibor na Zlatiboru i u bazenu u Užicu. U toku je evaluacija ponuda dostavljenih na tender za opremu za poljoprivrednu školu u Požagi. Očekuje se evaluacija tendera za zelenu fasadu na Zlatiboru i ugovaranje u aprilu 2025. godine.

Implementacija projekata dodeljenih u okviru **LOT-a 2** napreduje različitim tempom. U slučaju **studije urbanog identiteta za ITI Užice**, sprovedenje ide po planu, uz završen prvi deo studije i sproveden prvi krug građanskih skupština. Što se tiče **Master plana za bivšu fabriku Viskoza u Loznici**, doneta je odluka Republičke komisije za javne nabavke; dokumentacija o nabavci je objedinjena i trajanje nabavke je produženo. Nabavka je zaključena 7. marta 2025. godine, izabran je pružalac usluga i očekuje se potpisivanje ugovora. Proces **izrade studije saobraćaja i povezane strateške procene uticaja na životnu sredinu (SEIA) u Novom Pazaru** nastavljen je prikupljanjem podataka potrebnih za studiju i organizovanjem okruglog stola u martu 2025. godine. U okviru projekta **u Kruševcu**, u toku su arheološka istraživanja za Lazarev Grad u Kruševcu, a završene su manje nabavke za meke mere i veb stranicu projekta i za organizaciju okruglih stolova. Po završetku tendera **za studiju revitalizacije Mašinske radionice** 27. februara 2025. godine, **Kragujevac** će potpisati ugovor. **Pirot** je ponovo objavio javnu nabavku **za izradu uslova izrade projektnog zadatka (ToR) za prethodnu studiju izvodljivosti**, koja je zatvorena 24. marta 2025. godine, a javna nabavka za **prethodnu studiju izvodljivosti za Leskovac** je usvojena u okviru plana javnih nabavki i biće objavljena u aprilu 2025. godine.

Rezultat 2: Unapređeni ekonomski rast u ciljnim opštinama

Završeni projekti poslovne infrastrukture potvrđuju svoju održivost, sa do sada olakšanim investicijama u nove objekte vredne preko 1,5 miliona evra i preko 1.500 radnih mesta, od kojih je 492 nova radna mesta generisano u ovom kvartalu u tri kineske fabrike izgrađene u poslovnoj zoni Šabac. Takođe, povećanje broja radnika je evidentirano u Malom Zvorniku nakon završetka projekta poslovne infrastrukture koji se odnosi na unapređenje turističke infrastrukture sa tri nova radna mesta otvorena u opštinskoj Turističkoj organizaciji, a povećan je i broj turističkih poseta. Kao posebno značajno za dalji razvoj turizma, u periodu 2022-2024. godine kategorisano je 25 novih smeštajnih objekata, dok je krajem 2024. godine otvoreno prvo preduzeće koje se bavi ugostiteljstvom u Malom Zvorniku, obezbeđujući posao za tri meštana. Konačno, u 2023. godini, broj stranaca koji koriste hotelski smeštaj u Malom Zvorniku sa 584 turista u 2023. godini sa prosečnim boravkom od 1,35 dana, porastao je na 1.050 turista u 2024. godini koji su u proseku boravili 2,35 dana.

Nakon što je završio sve projektne aktivnosti, Knjaževac je uložio dodatne napore i sredstva u nadogradnju sadržaja završenog rehabilitacionog centra u Rgoštarskoj banji. Opština je iz opštinskog budžeta finansirala nabavku medicinske opreme za objekat u iznosu od osam miliona dinara i trenutno je u toku nabavka opreme za teretanu u vrednosti od milion dinara. Trenutno, opština razmatra podelu upravljačkih odgovornosti između dva entiteta, medicinskog i rekreativnog, kako bi se osigurala usklađenost sa pravilnikom i odlukom o korišćenju objekta razvijenog u okviru projekta, što je takođe osnova za otvaranje 21 novog radnog mesta u 2028. godini.

Pored 63 radna mesta koja su već kreirali startupovi za žene i mlade, još jedno radno mesto je otvoreno tokom prvog kvartala 2025. godine, što ukupno čini 64 nova radna mesta, od kojih 36 ili 56% zauzimaju žene

Aktivnost 2.1 Razvoj poslovne infrastrukture i usluga vezanih za poslovanje na lokalnom nivou

Od 20 projekata poslovne infrastrukture 13 je završeno u 2024. godini, a sedam je još uvek u implementaciji, među kojima četiri sa gradilištima, dok preostala tri uključuju razvoj tehničke dokumentacije. Tekući grantovi su se suočili sa administrativnim izazovima zbog prelaska na sistem finansijskog upravljanja SPIRI krajem 2024. godine, jer su morali da zatvore namenske podračune projekata prema uputstvima Ministarstva finansija.

Lokalne samouprave su na osnovu ovoga morale da uključe projektne sredstva u svoje budžete za 2025. godinu, uz evidentno različito razumevanje ovog procesa među lokalnim samoupravama. Nakon usvajanja novog budžeta za 2025. godinu, koji je većina lokalnih samouprava formalizovala do kraja januara, lokalne samouprave su dodelile projektne sredstva kako bi olakšale trošenje planirano po projektima. Ova promena je uticala na ugovorne klauzule sporazuma o bespovratnoj pomoći, što je Program rešio www.euproplus.org.rs

izmenom aktivnih grantova nakon procene svih rizika koji se odnose na sigurnost sredstava donatora. U februaru je Program izmenio pet od sedam aktivnih grantova koji ističu krajem februara, odobrivši opravdana produženja Preševu, Bosilegradu, Surdulici, Paraćinu i Zaječaru.

Projekat u **Bosilegradu, koji podrazumeva rekonstrukciju i opremanje bivše tekstilne fabrike „Kobos“**, suočio se sa kašnjenjem zbog obustave radova dok se ne proverí nosivost krovne konstrukcije, za šta je Bosilegradu bilo potrebno da nabavi odgovarajuću opremu za ispitivanje sa rokom isporuke od dva meseca. Građevinski fakultet, odgovoran za ispitivanje, sproveo je procenu u poslednjoj nedelji marta, a nakon njihovih rezultata, izvođač radova će moći da završi manji deo radova na krovnom pokrivaču tokom aprila, nakon čega sledi tehnički prijem.

Preševo je uspešno da završi skoro sve infrastrukturne radove u okviru projekta infrastrukturnog opremanja Industrijske zone Čukarka, osim završnog asfaltnog sloja unutrašnjih puteva koji će biti završeni u zavisnosti od vremenskih uslova. Međutim, opština je morala da otkáže ponovljeni tender za „meke“ mere, po odluci Republičke komisije za zaštitu prava ponuđača, i da ponovo raspiše tender nakon usvajanja Plana javnih nabavki za 2025. godinu. „Meke“ mere obuhvataju pravni okvir za rad i upravljanje budućom zonom, uslove i subvencije za buduće zakupce u zoni, kao i programe promocije i marketinga za privlačenje potencijalnih investitora. Program je pregledao i dao preporuke kako bi se unapredio projektni zadatak za uspostavljanje mehanizma upravljanja, za marketing, brendiranje i promociju zone i mere za povećanje vidljivosti. Nakon usvajanja preporuka Preševo je objavilo tender po treći put 19. marta 2025. godine.

Projekat izrade tehničke dokumentacije u **Surdulici** kasni zbog toga što se duže od tri meseca čeka na potrebnu reviziju dokumentacije za građevinsku dozvolu za izgradnju sportskog kompleksa „Vodeničiste“ na Vlasinskom ridu, koju treba da izda Ministarstvo građevinarstva, saobraćaja i infrastrukture. Projektant je u martu izneo primedbe formalne prirode na dokumentaciju, a ponovljeni zahtev je na razmatranju kod nadležnog Ministarstva. Nakon izdavanja građevinske dozvole, projektant će moći da finalizuje izvođenje projekta, što je jedina preostala projektna aktivnost.

U **Paraćinu** je konačno postignuto rešenje za odvodnjavanje atmosferskih voda za industrijsku zonu Zmič kroz sporazum sa Javnim vodoprivrednim preduzećem „Srbijavode“. Revidirano konceptno rešenje je otpremljeno u CEOP sistem 10. februara 2025. godine, zahtevajući ponovno izdavanje lokacijskih uslova. Lokalna samouprava je izvršila plaćanje relevantnih poreza, a zahtev Geodetskom zavodu je podnet, uzimajući u obzir izmene u oznakama parcele. Nakon što su lokacijski uslovi izdati u martu, započeta je finalizacija projekta za građevinsku dozvolu, a nakon njenog izdavanja, projektant će moći da završi izvođenje projekta, čime će biti završene projektne aktivnosti

Grad Zaječar je najviše napredovao u obezbeđivanju tehničkog projekta za Park imperatora, jer je u martu sa JKP ugovorio snabdevanje električnom energijom i otklonio prigovore na izdavanje građevinske dozvole, koja je postala pravosnažna, omogućavajući pružaocu usluga da završi izvođenje projekta do kraja aprila.

Druga dva projekta poslovne infrastrukture, u Kragujevcu i Užicu, do sada prate planiranu dinamiku implementacije. **Kragujevac** je 20. februara 2025. godine dao pristup lokaciji izabranom izvođaču radova za rehabilitaciju mosta u FAS zoni. Izvođač radova, konzorcijum dve građevinske kompanije, Gramar iz Beograda i Saba Belča iz Preševa, obavezao se da će završiti radove za sedam meseci od datuma pristupa lokaciji. Radovi na rehabilitaciji **užičkog vodotornja** takođe su nastavljeni u poslednjoj nedelji februara, a kamenorezački radovi napreduju do 40%, te se očekuje da će svi radovi biti završeni do kraja avgusta 2025. godine.

Novi Pazar je ispunio većinu uslova potrebnih za izdavanje upotrebne dozvole za Smart City centar, uključujući rešavanje svih pitanja koja su pokrenuli nadzorni odbor, dobijanje energetske pasoša i rešavanje zahteva za zaštitu od požara. Očekuje se da će upotrebna dozvola biti izdata tokom aprila 2025. godine.

Aktivnost 2.2 Povećanje konkurentnosti i održivosti preduzeća koje doprinosi ekonomskoj stabilnosti lokalnih zajednica

Tokom prvog kvartala 2025. godine, poslednja dva granta za žene i mlade početnike u poslovanju su uspešno finalizovana, čime je ukupno realizovano 42 granta. Ovi grantovi su doveli do otvaranja 64 nova radna mesta, od kojih 36 (56,3%) zauzimaju žene. Podržani startap korisnici grantova su anketirani o potrebama za mentorskom podrškom, a Program je razvio mentorski plan na osnovu dobijenih povratnih informacija.

Rezultat 3: Poboljšana socijalna infrastruktura i socijalna kohezija u ciljnim opštinama

Preko 280.000 stanovnika 35 gradova i opština korisnika, koji su sproveli 37 lokalnih infrastrukturnih projekata i time poboljšali usluge pružene građanima, već imaju koristi od projekata sprovedenih prethodnih godina. Program, uz fokus na unapređenje održivosti, ipak nastavlja da pažljivo prati naknadne aktivnosti koje sprovode korisničke lokalne samouprave tako obezbeđujući održivost rezultata.

Preko 4.000 stanovnika Vrnjačke Banje i Rače imaće koristi od mostova izgrađenih nakon poplava 2023. godine, koji trenutno čekaju tehničko prijem (Rača) i izdavanje upotrebne dozvole (za oba mosta).

Aktivnost 3.1 Razvoj i unapređenje infrastrukture koja doprinosi poboljšanom kvalitetu života

Aktivnost je završena u ranijim izveštajnim periodima. Prema izmenama Programa, koje DEU treba da potpiše u aprilu, deo budžetskih ušteda može se koristiti za podršku za još dva projekta sa rezervne liste lokalnih infrastrukturnih projekata.

Aktivnost 3.2 Podrška javnim institucijama, uključujući institucije socijalne zaštite, da unaprede socijalne usluge i pripremljenost za vanredne situacije

Svih 37 podržanih lokalnih infrastrukturnih projekata završeno je tokom ranijih izveštajnih perioda. Međutim, Program prati sprovođenje naknadnih aktivnosti koje bi trebalo da ojačaju održivost sprovedenih projekata.

Aktivnost 3.3 Podrška aktivnostima vezanim za sprečavanje i suzbijanje pandemije kovida 19

Aktivnost je završena u ranijim izveštajnim periodima.

Aktivnost 3.4 Podrška za sanaciju šteta izazvanih poplavama

Iako je opština Rača uspeła da završi preostali deo radova na regulaciji rečnog korita u okviru radova na izgradnji mosta preko reke Krčmare 2024. godine, Program i dalje prati administrativne procese vezane za tehničko puštanje mosta u rad, što je preduslov za izdavanje upotrebne dozvole. Rača je uspeła da ugovori prijem tek u februaru i podnela je svu dokumentaciju Odboru, a trenutno obrađuju geodetsko spajanje katastarskih parcela kao deo rešavanja prigovora na dokumentaciju.

Program je odobrio produženje roka izvođaču radova koji pruža usluge nadzora za radove na mostu koje je ugovorio UNOPS i za radove na regulaciji rečnog korita koje je ugovorila opština Rača, kako bi se obezbedilo prisustvo nadzora i tokom procesa prijema radova.

2.2 Upravljanje i rukovođenje

2.2.1 Upravljanje

Tokom kvartala, Delegaciji EU je podnet treći Amandman Programa, kojim se traži tromesečno produženje vremenskog okvira za sprovođenje Programa do 31. marta 2026. godine, što obezbeđuje vreme potrebno za sprovođenje integralnih projekata. Pored toga, Programska dokumenta su izmenjena kako bi se uključile aktivnosti vezane za korišćenje ušteda iz budžeta Programa. Prema sporazumu Delegacije EU sa Srbijom i Ministarstvom za evropske integracije, deo ušteda će se koristiti za opremanje prostorija Ministarstva za evropske integracije, dok će se jedan deo koristiti za finansiranje predloga projekata sa rezervne liste Javnog poziva za projekte lokalne infrastrukture.

2.2.2 Koordinacija

Tokom ovog kvartala, program je učestvovao u radu radne grupe UNCT-a formirane da podrži nacionalne napore za poboljšanje kvaliteta vazduha i mapiranje budućih oblasti saradnje između agencija. Program je predstavio rezultate 37 lokalnih infrastrukturnih projekata, koji su svi usmereni na smanjenje ugljeničnog otiska ciljanih javnih objekata.

U februaru je održan i prvi uvodni sastanak o mogućim sinergijama sa novim projektom Održivi gradovi koji finansira Ambasada Holandije, naslednikom projekta Zeleni gradovi Srbija.

Uvodni sastanak sa projektom [EU za cirkularnu ekonomiju u Srbiji](#) održan je u martu sa ciljem istraživanja potencijalnih sinergija i komplementarnosti između dva projekta.

2.2.3 Ljudski resursi

U skladu sa procesom upravljanja učinkom UNOPS-a, tokom prvog kvartala 2025. godine, svi zaposleni u EU PRO Plus projektu su prošli godišnju evaluaciju učinka, razgovarajući sa supervizorima o postizanju ciljeva za godinu. Takođe, zaposleni su postavili individualne ciljeve učinka za 2025. godinu, koji uključuju indikatore koji mere postizanje ciljeva, kao i kompetencije u ponašanju, usklađene sa okvirom kompetencija UNOPS-a.

Tokom kvartala održano je nekoliko aktivnosti učenja. Menadžerka projekta je završila UNOPS program liderstva u ciljevima održivog razvoja koji je sproveo Koledž za osoblje sistema Ujedinjenih nacija. Takođe, zaposleni u programu imali su koristi od raznih mogućnosti učenja putem UNOPS platforme za učenje. Četiri člana tima su završila obuku vezanu za upravljanje opasnostima i rizicima, uključujući obuku za identifikaciju opasnosti i procenu rizika, uvodnu obuku za koordinate za zdravlje, bezbednost, sigurnost i životnu sredinu (HSSE) i upravljanje rizicima za infrastrukturne projekte. Štaviše, dva člana tima su imala koristi od završetka obuke za implementaciju inovacija, dok su se tri člana tima fokusirala na poboljšanje menadžerskih veština kroz završetak obuke vezane za unapređenje procesa, merenje učinka i kurseve e-učenja za upravljanje projektima. Konačno, tokom kvartala tri člana tima su imala koristi od poboljšanja veština kroz završetak kurseva vezanih za razvoj biznis plana, prezentovanje pomoću Google slajdova - 2025 i obuku za veštine pisanja.

2.2.4 Nabavke i bespovratna sredstva

Tokom prvog kvartala 2025. godine, administrativno je zatvoreno 39 Ugovora o bespovratnoj pomoći (GSA), što doprinosi ukupnom broju od 272 zatvorena granta. Trenutno je 26 GSA u sprovođenju, a dodatnih pet GSA prolazi kroz postupak administrativnog zatvaranja. Tokom kvartala, obrađeno je devet izmena GSA, koje se pretežno odnose na produženi period sprovođenja i prelazak korisničkih lokalnih

samouprava na novi sistem finansijskog upravljanja - SPIRI. Finansijsko izvršenje budžeta Programa putem mehanizma grantova postignuto je sa šest obrađenih zahteva za plaćanje.

Procesi nabavki sprovedeni tokom kvartala podržali su sprovođenje aktivnosti. Ključni tekući procesi nabavki odnose se na opremanje prostorija Ministarstva za evropske integracije (MEI), čije je ugovaranje uslovljeno potpisivanjem Amandmana Programa, pored raznih manjih procesa nabavki koji se odnose na kancelarijski materijal i vozila.

2.2.5. Finansije

Glavni finansijski pokazatelji slede⁵:

- Ukupno izvršenje budžeta Programa EU PRO Plus na dan 31. mart 2025. je 33.334.748,22 evra ili 83.34% budžeta Programa.
- Izvršenje u prvom tromesečju 2025. (Q1 2025) je 442.875,70 evra.
- Projektovano izvršenje za naredni izveštajni period je 2.698.305,62 evra..

3. RIZICI I OTVORENA PITANJA

Tokom kvartala, Program je proaktivno upravljao rizicima i problemima, a sledeći su ključni.

Trenutni politički i društveni kontekst utiče na sprovođenje aktivnosti koje sprovode korisnici grantova, kao i na ukupnu vidljivost Programa. Studentski protesti i dešavanja u sektoru obrazovanja tokom kvartala uticali su na nekoliko integralnih projekata koji se odnose na ovaj sektor. Ovo se odnosilo na kašnjenja u „mekim“ aktivnostima sa učenicima i nastavnicima, od prikupljanja podataka za izgradnju fiskulturne sale u Šapcu do procesa konsultacija za razvoj rešenja za upravljanje čvrstim otpadom u Leskovcu. U Kragujevcu je takođe odložena planirana saradnja sa Filološko-umetničkom fakultetom Univerziteta u Kragujevcu, koji treba da koristi deo rekonstruisane Srednje tehničke škole, što je potencijalno uticalo na ukupni vremenski okvir i postizanje ciljeva projekta. Slično tome, tekući protesti i Vlada Srbije koja je u tehničkom mandatu od 19. marta 2025. godine doprineli su promeni prioriteta među donosiocima odluka, što može dodatno odložiti sprovođenje projekta. Ovo se takođe odražava na vidljivost Programa, ograničavajući učešće visokog nivoa u događajima i rezultirajući odlaganjem terenskih poseta i javnih angažmana. Širi politički i društveni kontekst je takođe ograničio komunikaciju sa lokalnim zainteresovanim stranama.

Da bi se ublažili ovi rizici, Program pažljivo prati razvoj događaja i ostaje u redovnom kontaktu sa relevantnim zainteresovanim stranama i korisnicima, radeći na identifikaciji alternativnih rešenja i prilagođavanju planiranih aktivnosti gde je to potrebno.

Novine i složenost koje nose integralni projekti, u kombinaciji sa velikim brojem planiranih aktivnosti, predstavljaju značajne izazove za regionalne razvojne agencije i lokalne samouprave korisnike da ih efikasno sprovedu i ispune postavljene rokove. Ove projekte obično karakteriše širok obim – uključujući razvoj strategije, građevinske radove, aktivnosti podizanje svesti i druge aktivnosti – a svi zahtevaju raznovrsnu tehničku stručnost za efikasan dizajn i implementaciju.

Većina integralnih h projekata uključuje brojne procese nabavke – u mnogim slučajevima između 12 i 34 – a sve ih sprovodi vodeći implementacioni partner u ime svih projektnih partnera. S obzirom na ograničeno vreme raspoloživo za implementaciju, mnogi partneri se bore da ispune utvrđene rokove.

⁵ While these figures provide quality insight into the Programme's spending, the final figures are only provided in the Programme's financial reports.

Tokom izveštajnog perioda, bilo je aktivna su bila 123 procesa nabavke u okviru integralnih projekata, od kojih je 106 uspešno ugovoreno. Iako ovo odražava značajan napredak, približno 100 procesa nabavki je i dalje neobjavljeno, uprkos činjenici da su ovi projekti već devet meseci u realizaciji.

Da bi se pomoglo u rešavanju ovih izazova, Program je dodatno povećao tehničku podršku korisnicima, posebno u razvoju i implementaciji procesa javnih nabavki. Sva tehnička i dokumentacija o javnim nabavkama se pregleda i komentariše, a u mnogim slučajevima, inženjeri Programa su bliskoj saradnji sa korisnicima i aktivno uključeni u pregled tehničkih specifikacija. Ipak, administrativne procedure često traju duže nego što se očekivalo, delom zato što vodeći partneri moraju da sprovedu konsultativne procese sa svojim projektnim partnerima, što dodatno produžava rokove.

Kvalitet tehničke dokumentacije i dalje predstavlja značajan izazov u sprovođenju podržanih integralnih projekata. Loš kvalitet tehničke dokumentacije rezultirao je kašnjenjem u pokretanju ili sprovođenju procesa javnih nabavki na nekoliko projekata. Na primer, jedna od ključnih aktivnosti za zelenu i energetska tranziciju na teritoriji ITI Užice integralnog projekta bila je rekonstrukcija krova Narodnog pozorišta u Užicu. Grad je uz predlog projekta dostavio tehničku dokumentaciju i građevinsku dozvolu, identifikujući lokaciju kao spremnu za gradnju. Međutim, nakon detaljnog pregleda, inženjeri Programa su zaključili da je potrebno dodatno ispitivanje postojeće strukture pre nego što se može dodati bilo kakva nova konstrukcija. Situacija je izazvala kašnjenja od nekoliko meseci potrebna za puštanje u rad i strukturalna ispitivanja, odlažući pokretanje procesa javnih nabavki i ugrožavajući ukupni vremenski okvir implementacije projekta.

Isto tako, loš kvalitet tehničke dokumentacije za radove na rekonstrukciji Srednje škole u Kragujevcu u okviru projekta Šumadija CONNECT izazvao je kašnjenja u sprovođenju procesa javnih nabavki koji vodi RRA. Dodatna kašnjenja su nastala nakon zahteva za zaštitu prava ponuđača, koji je Republički komisija za zaštitu prava ponuđača potvrdila u korist podnosioca zahteva. Kao rezultat toga, proces nabavke ostaje nedovršen, što na kraju utiče na ukupne projektne aktivnosti i rokove kao i raspored isplate sredstava.

Grad Niš se suočava sa sličnim izazovima u sprovođenju projekta „Tabula Peutingeriana“, pri čemu ključna aktivnost još uvek nije započeta. Konkretno, proces nabavke za rekonstrukciju ateljea u Niškoj tvrđavi nije pokrenut zbog lošeg kvaliteta tehničke dokumentacije i dugotrajnih napora na reviziji, iako je ovaj izazov identifikovan na samom početku realizacije projekta. Do kraja kvartala, Grad je završio pregled tehničke dokumentacije i očekuje se da će uskoro objaviti nabavku, iako se sada suočava sa izuzetno kratkim rokom za završetak planiranih aktivnosti.

Program pažljivo prati sprovođenje svih projekata kroz organizovanje nedeljnih sastanaka i čestim posetama lokacijama kako bi se rešili svi nastali izazovi i identifikovale strategije za ublažavanje rizika. U slučaju da je ugrožen ukupni vremenski okvir Programa, Program će razmotriti promenu obima aktivnosti kako bi se obezbedio uspešan završetak podržanih projekata.

Nove procedure vezane za finansijsko upravljanje sredstvima lokalnih samouprava i uvođenje SPIRI sistema od 1. januara 2025. godine izazvali su kašnjenja u sprovođenju nekoliko projekata. Prema uputstvima Ministarstva finansija, u okviru novog sistema, sve lokalne samouprave sada koriste jedinstveni račun za priliv namenskih sredstava, zamenjujući prethodno obavezni podračun. Ova novina je rezultirala potrebom da se izmene svi tekući Sporazumi o bespovratnoj pomoći sa lokalnim samoupravama korisnicima kako bi se odrazile promene na računu koji se koristi za sprovođenje odobrenih projekata. Kao posledica toga, neke od privremenih i završnih tranši za projekte u sprovođenju su odložene zbog ovih dodatnih administrativnih radnji koje je bilo potrebno ispuniti.

Održivost rezultata Programa može biti ugrožena nedostatkom dodatnih aktivnosti. Program prati sprovođenje dodatnih aktivnosti za nekoliko projekata. Lokalni infrastrukturni projekat izgradnje transfer stanice u Bujanovcu, koji je završen u septembru 2024. godine, projektovan je imajući u vidu i završetak izgradnje očekivane deponije „Meteris“ u Vranju. Iako je neizvesno kada će deponija biti operativna, nekoliko požara je prijavljeno u Bujanovcu početkom godine. Požari su uspešno ugašeni, ali su i dalje izazivali nelagodu i proteste među lokalnim stanovništvom. Puna funkcionalnost predmetne infrastrukture

zavisu od tavršetka regionalne deponije Meteris u Vranju, čija je realizacija u toku, što bi moglo da zahteva značajno vreme.

Isto tako, nakon završetka renoviranja Dnevnog centra za decu sa smetnjama u razvoju u Lebanu, opština je u procesu licenciranja usluge dnevnog centra za decu sa smetnjama u razvoju, koji je Ministarstvo za rad, boračka i socijalna pitanja zatvorilo 2019. godine zbog nedostatka odgovarajućih uslova.

Takođe, nakon uspostavljanja sistema za sakupljanje životinjskih nusproizvoda u Sjenici, opština treba da nabavi specijalno vozilo za sakupljanje životinjskih nusproizvoda i da prenese upravljanje na Javno komunalno preduzeće (JKP) „Vrela“. Iako je planirano da se ovo završi brže, navedene aktivnosti još nisu sprovedene. Konačno, opština Ćuprija još uvek radi na uspostavljanju upravljanja rekonstruisanim objektom mesne zajednice kako bi se poboljšao socio-ekonomski život za preko 2.400 stanovnika naselja Supska i Vlaška.

4. ODRŽIVOST: Društveni, ekološki, ekonomski, nacionalni kapaciteti

Elementi održivosti bili su ugrađeni u kriterijume svih javnih poziva za podnošenje predloga za izbor projekata, te su stoga uključeni u podržane projekte, a njihova implementacija je praćena tokom realizacije projekata. Program kontinuirano prati sprovođenje planiranih mera koje bi unapredile i obezbedile dugoročnu održivost podržanih intervencija.

Tokom kvartala, Program je pregledao i odobrio tendersku dokumentaciju za projekat poslovne infrastrukture u Preševu, gde su predviđene mere za upravljanje, marketing, brendiranje i promociju industrijske zone čije je infrastrukturno opremanje podržano. Ovo je od posebnog značaja za obezbeđivanje atraktivnosti zone za buduće investitore, čime se doprinosi ekonomskom razvoju Preševa.

Paralelno, Program je podržao povećanje održivosti za nekoliko integralnih projekata čija je realizacija u toku. Pregledani su i unapređeni uslovi sprovođenja projektnih zadataka (ToR) za upravljanje modelom omladinskog kampa u Zaječaru i za marketing i promociju turističkih potencijala teritorije koja pokriva četiri opštine u okviru integralnog projekta na teritoriji ITI Zaječar.

Dodatno, projektni zadatak za program razvoja turizma u okviru integrisanog projekta KREST su slično osmišljeni da povećaju turističku atraktivnost četiri ciljane opštine, dok aktivnost living laboratorije u okviru projekta Bor „Ekosistem za inovacije i pametnu ekonomiju u Boru“ ima za cilj jačanje razvojnih i istraživačkih kapaciteta u okviru startup centra, osmišljenog da obezbedi ekološku i ekonomsku održivost za stanare putem solarne elektrane i toplotne pumpe, što bi trebalo da smanji operativne troškove objekta.

Uz to, razvijen je i biće sproveden program mentorstva kako bi se poboljšala ekonomska održivost startupova koje vode žene i mladi. Ovaj program će pružiti stručno vođenje u ključnim oblastima kao što su marketing, finansijsko upravljanje i dizajn proizvoda. Uz ovako prilagođeno mentorstvo, podržani startupovi će poboljšati svoje poslovne strategije, optimizovati finansijske prakse i usavršiti svoju ponudu proizvoda, što će dovesti do povećane konkurentnosti i dugoročne održivosti. Ova podrška ima za cilj da osnaži podržane startupove potrebnim veštinama i znanjem za suočavanje sa izazovima i postizanje održivog rasta u budućnosti.

5. MEĐUSEKTORSKE TEME: Dobro upravljanje, rodna ravnopravnost, socijalna inkluzija, zaštita životne sredine i klimatske promene i digitalizacija

Program kontinuirano uključuje rodne aspekte u kreiranje i sprovođenje aktivnosti izgradnje kapaciteta. Aktivnosti sprovedene u izveštajnom periodu odražavaju napore i pokazuju značajno učešće žena, naime,

obuci hibridnog formata za Ministarstvo za edukaciju i investicije (MEI), održanoj 19. marta, kojoj su prisustvovali i predstavnici Stalne konferencije gradova i opština (SKGO) i DEU, prisustvovalo je ukupno 33 učesnika/ca, od kojih je 66,7% (22 učesnice) bilo žena. Pored toga, onlajn sesiji sa pitanjima između MEI i Stefana Kaha, savetnika za izgradnju kapaciteta, prisustvovalo je osam učesnika/ca, od kojih je 87,5% (sedam učesnica) bilo žena.

Aktivno učešće žena je sastavni deo svih 18 integralnih projekata, što takođe zahteva prikupljanje rodni podataka. Što se tiče konkretnih integralnih projekata, u okviru grantu koji sprovodi RRA Zlatibor, Razvoj studije jedinstvenog identiteta urbanih područja na teritoriji ITI Užice (ERA-URBAN-NET), održano je nekoliko uspešnih građanskih foruma, a svima su prisustvovalе žene kao većina učesnika/ca (u Čajetini 58,6% žena - 17 od 29 ljudi, u Bajinoj Bašti 53,8% žena - 7 od 13 ljudi, u Požegi 56,3% žena - 9 od 16 i u Užicu 65,4% žena - 17 od 26 ljudi). Projektni tim je takođe uspešno organizovao dve radionice u izveštajnom kvartalu, prvu usmerenu na arhitekte i urbaniste, gde je 69,2% učesnika bilo žena (9 od 13), i drugu usmerenu na profesionalne upravnike zgrada, gde je 41,7% bilo žena (5 od 12).

Program nastavlja da snažno doprinosi socijalnoj inkluziji i poboljšanju položaja ranjivih grupa. U Šapcu, kao deo integralnog projekta, Osnovna škola „Sveti Sava“ sarađivala je sa Sportskim savezom osoba sa invaliditetom grada Šapca kako bi učenicima/cama ove škole obezbedili prilagođene časove fizičkog vežbanja u sali Sokolskog doma. Od početka februara, dvadeset šest učenika/ca Osnovne škole „Sveti Sava“, uz pratnju i podršku nastavnika specijalnog obrazovanja škole, učestvovalo je u raznim sportskim aktivnostima u Sokolskom domu tri puta nedeljno. Ove sportsko-rekreativne aktivnosti će se nastaviti u novoj fiskulturnoj sali nakon što bude završena.

Program je takođe podržao podržao Zaječarski ITI projekat u izradi uslova za pružanje usluga upravljanja omladinskim kampom, uvodeći aspekte upravljanja resursima, plana i programa dobrog upravljanja i rukovođenja, administracije, održivog razvoja i zaštite životne sredine, zdravlja i bezbednosti, obrazovnih programa, socijalne podrške i psihološkog blagostanja, finansijskog upravljanja i marketinga i promocije. Zaječar je prihvatio sve sugestije Programa i objavio tenderski paket u martu 2025. godine.

6. KOMUNIKACIJE I VIDLJIVOST

Program je podržao organizaciju dve posete i jedan događaj koji je bio posvećen otvaranje sajmskog prostora u Pirotu, kome su prisustvovali predstavnici Ministarstva za evropske integracije (MEI). Pripremljeni su briefing i materijali za medije za posetu šefa saradnje DEU Zrenjaninu 5. februara 2025. godine, koja je uključila sastanak sa lokalnim samoupravama iz Severnobanatskog i Srednjobanatskog okruga. Druga poseta Sremskoj Mitrovici 18. marta okupila je predstavnike Sremskog okruga. Oba sastanka su poslužila za promociju rezultata EU PRO Plus kao primera najbolje prakse ITI i za podršku uvođenju novog programa na lokalnom nivou. Priprema sličnog događaja u Pančevu, planiranog za 6. mart, a usmerenog na osam LSU iz Južnobanatskog okruga i RRA Južni Banat, je odložena. Pregled projekata za Novi Pazar, Kragujevac i Sjenicu takođe su pripremljeni za potrebe DEU.

Program je obeležio Međunarodni dan žena posebnim biltenom pod nazivom „Žene znače biznis!“, distribuiranim na adrese oko 4.500 zainteresovanih strana. Međunarodni dan socijalne pravde (20. februar) obeležen je digitalnom pričom o novoosnovanoj službi skloništa za decu u Nišu. Izdata su dva saopštenja za medije kojima se najavljuje početak projekta poslovne infrastrukture u Kragujevcu i projekta ISTD-a u Novom Pazaru. Bilten pripremljen povodom Međunarodnog dana obrazovanja nije distribuiran zbog političkog konteksta u zemlji.

Posete, saopštenja za medije i druge komunikacione aktivnosti generisale su 280 pozitivnih medijskih izveštaja, od kojih je 104 objavljeno u nacionalnim medijima. Veb-sajt Programa zabeležio je 20.493 posete od 14.565 jedinstvenih posetilaca, sa najvećim posetama ka stranicama posvećenim javnim pozivima i rezultatima. Učinkovitost društvenih medija pokazala je blagi pad pratilaca na Fejsbuku (18.982), dok su Instagram (3.281) i Tviter (1.168) održali stabilan rast.

Jutjub kanal i veb-sajt Programa ažurirani su sa dvanaest novih medijskih priča i tri uspešne priče o ženama preduzetnicama, među njima video priča iz Knjaževca i dve pisane priče iz Kruševca i Jagodine. MEI je dalje promovisao rezultate EU PRO Plus kroz serijal [Evropska Srbija](#), koji je promovisao projekat izgradnje vrtića u Karanu (Užice) i BSO projekat Moravski market u Čačku, u produkciji Jovana Memedovića.

7. STEČENE POUKE

Tokom kvartala, Program je zabeležio nekoliko naučenih lekcija, od kojih su sledeće najvažnije:

Razvijeni su modeli ugovora za sporazume između malih i srednjih preduzeća i odabranih ponuđača kako bi se osigurala jasnoća i odgovornost. Ovi modeli uključuju sveobuhvatne odeljke o isporukama, rokovima, kvalitetu i standardima učinka, pružajući strukturirani okvir za rešavanje nepoštovanja propisa dobavljača. Postavljanjem jasnih očekivanja, oni pomažu u sprečavanju finansijskih gubitaka i obezbeđuju uspešnu implementaciju projekata finansiranih bespovratnim sredstvima. Pored toga, ugovori bi trebalo da sadrže posebne kaznene klauzule za nepoštovanje propisa od strane izvođača radova.

8. SLEDEĆI IZVEŠTAJNI PERIOD

U nastavku teksta su navedeni ključni međuciljevi za naredni period::

Rezultat 1. Poboljšano planiranje razvoja u ciljnim opštinama i uvođenje koncepta ITI

- Aktivnost 1.1 Implementacija Modula IV za MEI - jedna hibridna obuka sa kolegama iz zemalja članica EU
- Aktivnost 1.1 Konsolidovana studija o nacionalnom modelu za ISTD i organizovanje završne prezentacije za MEI
- Aktivnost 1.2 Organizovanje preostalog modula IV obuke za JKP (obuka o integralnim projektima i obuka o investicionim planovima)
- Aktivnost 1.2 Razvoj jednog pilot investicionog plana za podržanu teritoriju
- Aktivnost 1.3 Početak radova na ISTD CREST projektu na lokacijama Arandjelovac, Knić, Topola. Početak radova na ISTD Ekosistem Bor projektu. Početak radova u Loznici- Lagator SUD. Početak radova u Zaječarskom ISTD omladinskom kampu i Sokobanji.

Rezultat 2. Unapređeni ekonomski rast u ciljnim opštinama

- Aktivnost 2.1 Finalizacija granta za Bosilegrad, Surdulicu, Paraćin i Zaječar
- Aktivnost 2.1 Sprovođenje mentorske podrške za žene i mlade startape

Rezultat 3. Poboljšana socijalna infrastruktura i socijalna kohezija u ciljnim opštinama

- Aktivnost 3.1 Dodela LIP grantova još dvema opštinama sa rezervne liste
- Aktivnost 3.4 Završetak tehničkog prijema mosta u rad u Rači

Aktivnosti Programa u oblasti komunikacija

- Bilteni Svetski dan zdravlja 7. april, Praznik rada 1. maj, Dan zaštite životne sredine 5. jun
- Promocija integralnih projekata
- Rad na razvoju finalne publikacije
- Rad na razvoju finalnog filma

LFM – Napredak u odnosu na pokazatelje

Legenda

	Aktivnost je sprovedena, a rezultati ostvareni u skladu sa postavljenim ciljevima
	Aktivnost napreduje u skladu sa planom
	Aktivnost se odvija uz kašnjenje koje je pod kontrolom
	Aktivnost je kritična

Objektivno proverljivi pokazatelji	Objektivno proverljivi pokazatelji – konkretan cilj	Napredak ostvaren tokom izveštajnog perioda
Opšti cilj: Doprineti društveno-ekonomskom razvoju, prosperitetu i socijalnoj koheziji društva u Srbiji	Ocena Izveštaja Svetske banke o poslovnoj klimi 74	Svetska banka je zamenila izveštaj „Doing Business“ izveštajem „Business Ready“ (B-READY) koji procenjuje poslovnu i investicionu klimu širom sveta. Međutim, B-READY 2024 ne obuhvata Srbiju. Očekuje se da će podaci za Srbiju biti uključeni u izveštaja B-READY 2025
	Rang na indeksu globalne konkurentnosti 69	Svetski ekonomski forum nije nastavio sa uporednim rangiranjem zemalja na Indeksu globalne konkurentnosti nakon pandemije COVID-19 2020. godine.
SO1. Smanjiti društveno-ekonomske razlike u dva regiona u Srbiji	BDP i broj nezaposlenih regiona Šumadije i Zapadne Srbije - 20% / 101.760	Dostupni podaci pokazuju da je nominalni BDP Šumadije i regiona Zapadne Srbije u 2023. godini povećan za 10,5%. Međutim, udeo ovog regiona u nacionalnom BDP-u smanjen je za 1,1% na 17% u 2023. godini u poređenju sa 2022. godinom. Broj nezaposlenih u regionu Zapadne Srbije u četvrtom kvartalu 2024. godine iznosio je 80.800, što je smanjenje od 2,3% u poređenju sa 82.700 u četvrtom kvartalu 2023. godine. Međutim, Anketa o radnoj snazi pokazala je smanjenje ukupne stope nezaposlenosti za 1,3% na 8,5% u 2024. godini u poređenju sa 2023. godinom.
	BDP u regionu Jugoistočne Srbije i broj nezaposlenih - 14,2% / 83.712	Dostupni podaci pokazuju da je nominalni BDP regiona Južne i Istočne Srbije u 2023. godini povećan za 14,1%. Udeo istog regiona u nacionalnom BDP-u smanjen je za 0,5% na 15,1% u 2023. godini u poređenju sa 2022. godinom.

		Broj nezaposlenih u regionu Jugoistočne Srbije u četvrtom kvartalu 2024. godine iznosio je 73.600, što je povećanje od 7,3% u poređenju sa 68.600 u četvrtom kvartalu 2023. godine. Međutim, Anketa o radnoj snazi pokazala je smanjenje ukupne stope nezaposlenosti za 0,7% na 12,1% u 2024. godini u poređenju sa 2023. godinom.
REZULTAT 1		
Poboljšano planiranje razvoja u ciljnim opštinama i uvođenje koncepta ITI		
Rezultat 1. Poboljšano planiranje razvoja u ciljnim opštinama i uvođenje koncepta integralnog i održivog teritorijalnog razvoja (ISTD)	OC 1.1 Broj usvojenih strategija integralnih teritorijalnih investicija (ITI) i održivog urbanog razvoja (SUD) i broj LSU obuhvaćenih ovim strategijama (odgovara IPA PF 2.11) – Najmanje 15 strategija kojima će biti obuhvaćeno najmanje 35 LSU	Svih 12 podržanih strategija, koje obuhvataju 31 LSU, usvojene su od strane 31 lokalne skupštine
	OC 1.2 Otpočelo sprovođenje najmanje 80 posto usvojenih strategija SUD i ITI sa najmanje tri različita izvora finansiranja - najmanje 12 (sredina 2024.)	Sprovođenje 11 od 12 podržanih strategija do sada kroz Program.
Rezultat 2 Unapređeni ekonomski rast u ciljnim opštinama	OC 2.1 Broj otvorenih radnih mesta ili radnih mesta čije otvaranje je omogućeno - najmanje 300 (2023. godina)	Ukupno je otvoreno 338 novih radnih mesta, od kojih 178 (53%) zauzimaju žene. Podržani MSP korisnici grantova su otvorili ukupno 274 nova radna mesta, od kojih 142 (52%) nova radna mesta zauzimaju žene. Podržani ženski i omladinski startapovi su otvorili ukupno 64 nova radna mesta, od kojih 36 (56%) novih radnih mesta zauzimaju žene.
	OC 2.2 Broj početnika u poslovanju i MMP koja su imala koristi - 500 (2023. godina)	Ukupno 512 MSP je dobilo podršku kroz aktivnosti koje sprovodi 16 OPP. Ukupno 113 MMP je dobilo podršku u vidu direktnih bespovratnih sredstava. Pored toga, 42 granta su realizovale startapovi koje vode žene i mladi u izuzetno nerazvijenim opštinama.
	OC 2.3 Broj i finansijska vrednost započetih ulaganja u industriju i omogućenih usluga – najmanje šest investicija vrednih najmanje 25 miliona EUR (sredina 2024. godine)	Završeno je 13 od 20 dodeljenih EIP-a. Šest novih investicija vrednih preko 180 miliona evra realizovano je u podržanim zonama/turističkim destinacijama, uz uslove opremanja kroz projekat.

Rezultat 3: Poboljšana socijalna infrastruktura i socijalna kohezija u ciljnim opštinama	OC 3.1 Broj ljudi koji imaju koristi od unapređenih javnih objekata/usluga – najmanje 65.000 (2023. godina)	Aktivnost je uspešno završena u 2024. Više od 280.000 ljudi imalo je koristi od poboljšanja uslova u kulturnoj, obrazovnoj, sportskoj i zdravstvenoj infrastrukturi u 37 realizovanih projekata.
	OC 3.2 Broj uvedenih ili unapređenih socijalnih usluga koje pružaju OCD i/ili LSU – najmanje 15	Aktivnost je uspešno završena. Ukupno 28 socijalnih usluga je uspostavljeno ili poboljšano u 22 lokalne samouprave, što je omogućilo bolji pristup uslugama obrazovanja, zdravstvene i socijalne zaštite za preko 7.700 građana u nepovoljnom položaju.
	OC 3.3 Broj ljudi koji imaju koristi od unapređenih zdravstvenih usluga vezanih za sprečavanje i oporavak od oboljenja covid 19 - najmanje 300.000 (2022. godina)	Aktivnost je uspešno završena. Podršku su dobila 23 zdravstvena centra u cilju unapređenja usluga u vezi sa prevencijom i oporavkom od kovida 19, čime je omogućeno pružanje preko 2.645.000 zdravstvenih usluga vezanih za covid 19. Pored toga, isporučeno je 5000 uređaja za dezinfekciju, 60.000 L tečnost za dezinfekciju i 41 kontejner za trijažu pacijenata.
Aktivnost 1.1 Jačanje nacionalnih kapaciteta za uvođenje integralnog teritorijalnog razvoja	Broj lica na republičkom nivou koja su prošla obuku - 40 (sredina 2023. godine)	Do sada je obučeno 50 ljudi na nacionalnom nivou, od čega 24 iz MEI.
	Utvrđeni predlozi za regulatore i uveden procesni okvir koji će omogućiti pripremu modela EU za teritorijalno planiranje (kraj 2024. godine)	Pripremljena je Uporedna analiza država članica EU. Nacrt studije o nacionalnom modelu za ISTD je pripremljen.
	Uvedeni pristupi za praćenje, izveštavanje i evaluaciju u vezi sa modelom ISTD-a (2022. godina)	Razvijen je okvir pokazatelja ostvarenja ciljeva radi praćenja, izveštavanja i evaluacije teritorijalnih strategija i usaglašen sa Sekretarijatom za javne politike.
	Broj kreiranih ili unapređenih alata – najmanje jedan (2022. godina)	Početna ISTD platforma za umrežavanje je uspostavljena. Pripremljen je revidirani konceptpotencijalnog IT alata.
Aktivnost 1.2 Unapređenje kapaciteta opština i regionalnih razvojnih agencija za uvođenje koncepta integralnog teritorijalnog planiranja	Broj LSU i RRA koje će imati koristi od intervencija – najmanje 80 odsto (sredina 2023. godine)	85,9 posto LSU i RRA koje su imale koristi od procesa izgradnje kapaciteta (85 LSU i 11 RRA je učestvovalo u aktivnostima obuke u okviru Modula I, Modula II i dela Modula III Programa za izgradnju kapaciteta – ukupno 1.416 lica)
	Broj stanovnika obuhvaćen strategijama SUD i ITI – najmanje dva miliona (kraj 2022. godine)	Teritorije koje su dobile podršku za izradu teritorijalnih strategija naseljava oko 1,6 miliona ljudi.

Aktivnost 1.3 Sprovođenje aktivnosti koje doprinose društveno-ekonomskom rastu, predviđenih strategijama integralnog teritorijalnog planiranja	Broj integralnih projekata proisteklih iz strategija ISTD-a čije je sprovođenje podržano – najmanje 15 (sredina 2024. godine)	Podržano ukupno 18 integralnih projekata koji proizilaze iz ISTD strategija
REZULTAT 2 Unapređeni ekonomski rast u ciljnim opštinama		
Aktivnost 2.1 Razvoj poslovne infrastrukture i usluga vezanih za poslovanje na lokalnom nivou	Broj podržanih projekata poslovne infrastrukture - 20 (2024. godina)	Od 20 podržanih projekata, 13 je završilo aktivnosti, sedam projekata i dalje u implementaciji
Aktivnost 2.2 Povećanje konkurentnosti i održivosti preduzeća koje doprinosi ekonomskoj stabilnosti lokalnih zajednica	Broj podržanih početnika u poslovanju, preduzetnika i preduzeća - 100 (2022. godina)	Aktivnost je uspešno završena. 113 MSP je podržano kroz nabavku nove opreme i usluga.
	Broj podržanih mladih i preduzetnica – najmanje 50 (2022. godina)	Ukupno 42 grantu za startapove su završena i zatvorena.
	Broj podržanih projekata OPP - 10 (2022. godina)	Aktivnost je uspešno završena. Podržano je šesnaest projekata OPP i aktivnosti koje su one realizovale su završene.
REZULTAT 3 Poboljšana socijalna infrastruktura i socijalna kohezija u ciljnim opštinama		
Aktivnost 3.1 Razvoj i unapređenje infrastrukture koja doprinosi poboljšanom kvalitetu života	Broj realizovanih projekata socijalne infrastrukture - najmanje 30 (2022. godina)	Svih 37 LI projekata je završeno i zatvoreno.
Aktivnost 3.2 Podrška javnim institucijama, uključujući institucije socijalne zaštite, da unaprede socijalne usluge i pripremljenost za vanredne situacije	Broj podržanih projekata OCD u vezi sa socijalnim uslugama - 20 (2023. godina)	Ova aktivnost je uspešno završena. Svih 20 projekata za jačanje socijalnih usluga je uspešno završeno, a uspostavljeno je i/ili unapređeno 28 socijalnih usluga u 22 LSU.
Aktivnost 3.3 Podrška aktivnostima vezanim za sprečavanje i suzbijanje pandemije kovida 19	Broj zdravstvenih centara kojima je pružena podrška da unaprede usluge vezane za sprečavanje i oporavak od oboljenja kovid 19 - najmanje 20 (2022. godina)	Ova aktivnost je uspešno završena. Podršku su dobila 23 zdravstvena centra u cilju unapređenja usluga u vezi sa prevencijom i oporavkom od kovida 19.
Aktivnost 3.4 Podrška za sanaciju šteta izazvanih poplavama	Broj realizovanih infrastrukturnih projekata koji se odnose na sanaciju šteta od poplava - do 3 (2024.)	Radovi na izgradnji oba mosta u Vrnjačkoj Banji i Rači su završeni i predati. Nakon preostalog tehničkog prijema radova u Rači u okviru aktivnosti za koje je nadležna opština Rača, ova aktivnost će biti u potpunosti završena.

ANNEXES

Aneks I Unapređeno razvojno planiranje

Aneks I_Prilog 1_Izveštaj o obuci posvećenoj nacionalnom upravljanju ISTD-om u Češkoj

Annex II Unapređen ekonomski rast u ciljnim opštinama

Aneks II_Prilog 1_EUPROPlus_EIPLOT1_Status projekata na dan 31. mart 2025.

Aneks II_Prilog 2_EUPROPlus_EIPLOT2_Status projekata na dan 31. mart 2025.

Aneks II_Prilog 3_EUPROPlus_EIPLOT3_Status projekata na dan 31. mart 2025.

Aneks IV Komunikacije

Aneks IV_Prilog 1_Pregled medijske pokrivenosti Programa EU PRO Plus, Q1 2025.

Aneks V Upravljanje Programom

Aneks V_Prilog 1 Plan rada Programa EU PRO Plus za drugo tromesečje (Q2) 2025. godine